

กฎกระทรวง

การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ที่เป็นวัตถุหรือปนเปื้อนสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์ สารเปอร์ออกไซด์ สารระคายเคือง สารกัดกร่อน สารที่เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย สารที่เกิดระเบิดได้ สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารหรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม แต่ไม่หมายความรวมถึงมูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อ กากกัมมันตรังสี และของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“มูลฝอยทั่วไป” หมายความว่า มูลฝอยทั่วไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป

“มูลฝอยติดเชื้อ” หมายความว่า มูลฝอยติดเชื้อตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

“ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า ประชาชนและเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่พักอาศัย ร้านจำหน่ายสินค้า สถานประกอบการ สถานบริการ ตลาด สถานบริการการสาธารณสุขตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือสถานที่ใด ๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

"น้ำชะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน" หมายความว่า ของเหลวที่ไหลชะผ่านหรือของเหลวที่ออกมาจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ซึ่งอาจประกอบด้วยสารละลายหรือสารแขวนลอยผสมอยู่

ข้อ ๓ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีสถานที่ถ่าย เท หรือทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ในที่หรือทางสาธารณะ หรือกำหนดให้มีวิธีจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามกฎกระทรวงนี้หรือตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ห้ามผู้ใดถ่าย เท ทิ้ง ทำให้มีขึ้น หรือกำจัดซึ่งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในที่หรือทางสาธารณะ นอกจากถ่าย เท ทิ้ง หรือกำจัด ณ สถานที่ หรือตามวิธีที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดหรือจัดให้ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานหรือบุคคลดังต่อไปนี้ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๑) ราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง

(๓) บุคคลซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม

(๔) บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินกิจการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนโดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการตามมาตรา ๑๙

ข้อ ๕ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบซึ่งมีจำนวนและคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เพื่อควบคุมการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

(๑) ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ดำเนินการเก็บหรือขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างน้อยหนึ่งคน โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ด้านสุขาภิบาล อนามัยสิ่งแวดล้อม หรือเคมี หรือสาขาวิชาวิศวกรรมด้านสิ่งแวดล้อม หรือสาขาอื่นซึ่งผ่านการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยตามหลักสูตรและระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ดำเนินการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างน้อยหนึ่งคน โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ควบคุมดูแลระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานหรือต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างน้อยหนึ่งคนซึ่งมีคุณสมบัติตาม (๒)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามวรรคหนึ่งอาจแต่งตั้งจากบุคคลภายนอกซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวก็ได้

ข้อ ๖ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติงานซึ่งผ่านการฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอย่างปลอดภัยตามหลักสูตรและระยะเวลาที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่เก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามข้อ ๕ ควบคุมให้ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ถุงมือยางหนา ผ้ายางกันเปื้อน หน้ากากป้องกันฝุ่นและสารเคมี รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง รวมทั้งอุปกรณ์ป้องกันตนเองอื่น ๆ ที่จำเป็นตลอดเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้ง

(๒) ในกรณีที่พบมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนรั่วไหล เกิดปฏิกิริยา หรือเหตุการณ์อื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ต้องปฏิบัติตามหลักสุขลักษณะและความปลอดภัยตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๗ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีห้องน้ำหรือสถานที่เพื่อทำความสะอาดร่างกายและห้องส้วมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงาน

(๒) จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่และอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยและเหตุฉุกเฉิน รวมทั้งเอกสารแสดงขั้นตอนการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ทั้งนี้ต้องมีการบำรุงรักษาอุปกรณ์ดังกล่าวให้พร้อมใช้งานได้เสมอ

(๓) จัดให้มีการตรวจสุขภาพเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงาน โดยอย่างน้อยต้องเอกซเรย์ปอด ทดสอบสมรรถภาพปอด ตรวจผิวหนัง และตรวจการทำงานของตับและไตอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

หมวด ๒
การเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ข้อ ๘ เพื่อประโยชน์ในการเก็บมูลฝอย ให้ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนคัดแยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยติดเชื้อตามประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) หลอดไฟ

(๒) ถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่

(๓) ภาชนะบรรจุสารเคมี และให้รวมถึงกระป๋องสเปรย์ กระป๋องสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสี ขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ ตลับหมึกพิมพ์ ภาชนะบรรจุน้ำมันปิโตรเลียม หรือภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ป้องกันหรือกำจัดแมลงและสัตว์ฟันแทะในบ้านเรือน

(๔) ยาและเวชภัณฑ์ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๕) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

(๖) มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนประเภทอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๙ ให้ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่คัดแยกแล้วตามข้อ ๘ ในภาชนะบรรจุมูลฝอยตามข้อ ๑๐ โดยไม่ให้มีส่วนล้ำออกนอกภาชนะนั้นก่อนนำไปบรรจุในภาชนะรองรับมูลฝอยตามข้อ ๑๑ หรือนำไปไว้ที่จุดแยกทิ้งมูลฝอยตามข้อ ๑๒ หรือนำไปไว้ในสถานที่พักรวมมูลฝอยตามข้อ ๑๓ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตั้งแต่หนึ่งร้อยกิโลกรัมต่อเดือน ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนต้องจัดให้มีสถานที่พักรวมมูลฝอยตามข้อ ๑๓ เพื่อเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

กรณีมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนประเภทหลอดไฟตามข้อ ๘ (๑) ให้ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนบรรจุหลอดไฟนั้นในภาชนะบรรจุมูลฝอยตามข้อ ๑๐ (๑)

ข้อ ๑๐ ภาชนะบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ภาชนะบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่เป็นกล่องหรือถัง ต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิด สามารถป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้ ขนาดเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก และง่ายต่อการถ่ายและเทมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

(๒) ภาชนะบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่เป็นถุง ต้องทำจากพลาสติกหรือวัสดุอื่นที่มีความเหนียว ทนทาน ไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม ขนาดเหมาะสม และสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก

ข้อ ๑๑ ภาชนะรองรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน สามารถทนต่อการกัดกร่อนหรือการเกิดปฏิกิริยาของสารเคมี กันน้ำได้ ไม่รั่วซึม มีฝาปิดมิดชิด เหมาะสมตามประเภทของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และสามารถป้องกันการรั่วไหลระหว่างการเก็บรวบรวมและขนส่ง

(๒) มีข้อความว่า “มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หรือข้อความที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยมีขนาดและสีของข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดตราหรือสัญลักษณ์เพื่อแสดงบนภาชนะรองรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๒ จุดแยกทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ตั้งอยู่ในจุดที่สะดวกต่อการทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนและอยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่ม แหล่งน้ำดิบ และแหล่งน้ำสาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์โดยไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนกับแหล่งน้ำ สามารถป้องกันแดดและป้องกันน้ำซึมหรือน้ำฝนได้ และมีป้ายซึ่งระบุข้อความที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสถานที่ทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

(๒) พื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย และมีการระบายอากาศที่เหมาะสม

(๓) มีภาชนะรองรับมูลฝอยตามข้อ ๑๑ ในจำนวนที่เหมาะสม หรือมีภาชนะสำหรับเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามประเภทที่กำหนดในข้อ ๘ ที่ทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม ทำความสะอาดง่าย สามารถป้องกันการรื้อค้น และมีขนาดเหมาะสม โดยมีข้อความว่า “มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หรือข้อความที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และมีขนาดและสีของข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดตราหรือสัญลักษณ์เพื่อแสดงบนภาชนะสำหรับเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามวรรคหนึ่ง (๓)

ข้อ ๑๓ สถานที่พักรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นอาคารหรือห้องแยกเป็นสัดส่วนเฉพาะที่สามารถรองรับปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้นตามประเภทที่กำหนดในข้อ ๘ และปิดมิดชิด

(๒) มีพื้นคอนกรีตหรือมีพื้นที่น้ำซึมผ่านไม่ได้ มีผนังเรียบ ทำความสะอาดง่าย สามารถป้องกันแดดและฝนและการหกรั่วไหลของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และมีการระบายอากาศที่เหมาะสม

(๓) มีข้อความว่า “สถานที่พักรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หรือข้อความที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นสถานที่พักรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไว้ที่หน้าอาคารหรือหน้าห้องนั้น และมีขนาดและสีของข้อความที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

ข้อ ๑๔ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยตามข้อ ๑๑ จุดแยกทิ้งมูลฝอยตามข้อ ๑๒ หรือสถานที่พักรวมมูลฝอยตามข้อ ๑๓ ในที่หรือทางสาธารณะตามความเหมาะสม หรือตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๑๕ ให้หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ตรวจสอบการคัดแยกและการบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในสถานที่พักรวมมูลฝอยตามข้อ ๑๓ ของผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่มีปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตั้งแต่หนึ่งร้อยกิโลกรัมต่อเดือน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีการคัดแยก ถ่าย เท และบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนแต่ละประเภทตามที่กำหนดในข้อ ๘ ในภาชนะที่เหมาะสม

(๒) มีการเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในสถานที่พักรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยป้องกันมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่พักรวมดังกล่าว

หมวด ๓
การขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ข้อ ๑๖ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ต้องดำเนินการเก็บและขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) แยกเก็บและขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามประเภทที่กำหนดในข้อ ๘ และตามกำหนดวันในการเก็บและขน ทั้งนี้ ตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๒) จัดให้มีมาตรการควบคุมการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน การแตกหักของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และการรั่วไหลของสารเคมีที่ออกมาจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) ใช้ยานพาหนะขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่มีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ ๑๗ และต้องดูแลยานพาหนะดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) บำรุงรักษายานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้งานตลอดเวลา

(ข) ล้างทำความสะอาดยานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนเป็นประจำ โดยสถานที่ล้างทำความสะอาดดังกล่าวต้องมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ทนทาน มีความลาดเอียง น้ำไม่ท่วมขัง ทำความสะอาดง่าย มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียหรือระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรวบรวมน้ำเสียไปจัดการตามที่กฎหมายกำหนด และมีการป้องกันเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

(ค) จัดให้มีบริเวณที่จอดเก็บยานพาหนะขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน มีขนาดกว้างเพียงพอ และมีการดูแลทำความสะอาดบริเวณดังกล่าวเป็นประจำ

ข้อ ๑๗ ยานพาหนะขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ตัวถังส่วนที่บรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนมีความแข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม มีลักษณะปกปิด ง่ายต่อการบรรจุ ขนถ่าย และทำความสะอาด ระดับตัวถังไม่สูงเกินไปหรืออยู่ในระดับที่ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในขณะขนถ่ายมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และต้องมีช่องหรือภาชนะสำหรับเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไว้เป็นการเฉพาะด้วย

(๒) มีการป้องกันหรือติดตั้งภาชนะรองรับน้ำจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เพื่อมิให้รั่วไหลตลอดการปฏิบัติงาน และสามารถนำน้ำเสียจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปบำบัดในระบบบำบัดน้ำเสีย

(๓) มีสัญลักษณ์หรือสัญญาณไฟติดไว้ประจำยานพาหนะชนิดไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล และเปิดให้สัญญาณตลอดเวลาในขณะที่ปฏิบัติงาน

ให้หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ แสดงข้อความว่า “ขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หรือข้อความที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และชื่อ ที่อยู่ และหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานหรือบุคคลนั้น ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นบุคคลตามข้อ ๔ (๔) ให้แสดงเลขที่ใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาตด้วย

การแสดงข้อความ ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ และเลขที่ใบอนุญาตตามวรรคสอง ให้แสดงด้วยตัวหนังสือที่มีขนาดสามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้ที่ภายนอกตัวถังด้านข้างทั้งสองด้านและด้านหลังของยานพาหนะขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ในบริเวณที่บุคคลภายนอกสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน

หมวด ๔
การกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ข้อ ๑๘ หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ต้องดำเนินการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่พักรวมมูลฝอยตามข้อ ๑๓ โดยมีขนาดที่เพียงพอในการรองรับปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่จะรอการกำจัด

(๒) กำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนโดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามที่กำหนดในข้อ ๒๐ โดยให้ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ก่อนทำการก่อสร้างระบบกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และมีมาตรการควบคุมการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในแต่ละวิธีให้เป็นไปตามสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม

เพื่อประโยชน์ในการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ อาจแยกชิ้นส่วนของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามข้อ ๘ (๕) ก่อนการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนนั้นก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะที่กำหนดในข้อ ๑๙

ข้อ ๑๙ การแยกชิ้นส่วนของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามข้อ ๘ (๕) ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) แยกชิ้นส่วนในอาคารที่มีลักษณะและสถานที่ตั้งเหมาะสม โดยมีการป้องกันมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในอาคารดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) จัดให้มีรางหรือท่อระบายน้ำเสียหรือระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อรวบรวมน้ำเสียไปจัดการตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) จัดให้มีมาตรการป้องกันเหตุรำคาญและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๔) เก็บรวบรวมเศษซากที่ไม่สามารถนำไปแยกชิ้นส่วนหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และนำส่งไปกำจัดโดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามที่กำหนดในข้อ ๒๐

ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามข้อ ๕ เป็นผู้ควบคุมการแยกชิ้นส่วนของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๒๐ การกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้ดำเนินการตามวิธีหนึ่งวิธีใดดังต่อไปนี้

(๑) การฝังกลบอย่างปลอดภัย

(๒) การเผาในเตาเผา

(๓) วิธีอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒๑ การฝังกลบอย่างปลอดภัย ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง (๒) และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสถานที่ตั้งเหมาะสม มีบริเวณเพียงพอในการฝังกลบโดยไม่ก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น และมีมาตรการป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) มีพื้นที่แนวกันชนโดยรอบภายในอาณาเขตของสถานที่ฝังกลบมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน จัดเป็นพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ ถนน และรางระบายน้ำผิวดิน เพื่อลดปัญหาด้านทัศนียภาพจากการฝังกลบ ฝุ่นละออง และปัญหากลิ่นรบกวน

(๓) มีระดับก้นบ่อฝังกลบที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำใต้ดินสูงสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเซนติเมตร ยกเว้นในกรณีที่มีการออกแบบพิเศษเพื่อควบคุมและป้องกันแรงดันขึ้นของน้ำใต้ดินต่อชั้นมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

(๔) ติดตั้งวัสดุกันซึมที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและทนต่อการกัดกร่อน โดยติดตั้งให้ครอบคลุมดินทั้งหมดที่สัมผัสกับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนหรือน้ำชะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และมีการจัดทำระบบป้องกันน้ำซึมผ่านโดยการปูกันซึมแบบผสมสองชั้น ด้วยการใช้ดินเหนียวบดอัด วัสดุสังเคราะห์ประเภทแผ่นโพลีเอทธิลีนความหนาแน่นสูง หรือดินเหนียวรวมกับวัสดุสังเคราะห์โดยทั่วไป

(๕) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๖) มีระบบรวบรวมน้ำชะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนเพื่อส่งไปยังระบบบำบัดน้ำเสียที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนน้ำใต้ดิน และมีกระบวนการบำบัดน้ำชะมูลฝอยให้ได้มาตรฐานน้ำทิ้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) มีระบบรวบรวมและระบายก๊าซออกจากหลุมฝังกลบ และมีระบบเผาทำลายก๊าซเพื่อไม่ให้เกิดมลพิษทางอากาศกระจายสู่สิ่งแวดล้อม

(๘) มีบ่อสำหรับตรวจสอบการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินและการรั่วไหลของน้ำชะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนบริเวณเหนือและท้ายการไหลของน้ำใต้ดิน อย่างน้อยสามบ่อ

(๙) มีการบำบัดเบื้องต้นก่อนนำมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปฝังกลบ เพื่อลดความเป็นพิษของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนด้วยการปรับเสถียรหรือการทำเป็นก้อนแข็ง

(๑๐) มีการใช้วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุสังเคราะห์กลบทับหรือปิดคลุมทุกครั้งที่มีการนำมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปฝังกลบ และเมื่อบ่อฝังกลบเต็ม ให้ปิดทับตามลำดับด้วยชั้นดินเหนียว ชั้นวัสดุสังเคราะห์ประเภทแผ่นโพลีเอทธิลีนความหนาแน่นสูงหรือชั้นวัสดุสังเคราะห์อื่นที่มีคุณสมบัติเดียวกัน ชั้นกรวดทรายอัด ชั้นวัสดุกรองใยสังเคราะห์ และกดทับด้วยชั้นดินที่มีความหนาไม่น้อยกว่าเก้าสิบเซนติเมตร แล้วปลูกพืชคลุมดิน เพื่อป้องกันฝุ่นละออง กลิ่นรบกวน การปลิวของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงพาหะนำโรค รวมทั้งไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๒๒ การเผาในเตาเผา ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง (๒) และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสถานที่ตั้งและขนาดพื้นที่เหมาะสมกับกระบวนการเผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และภายในอาคารต้องมีแสงสว่างและการระบายอากาศเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) มีพื้นที่แนวกันชนโดยรอบภายในอาณาเขตของสถานที่เผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน จัดเป็นพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้ ถนน และรางระบายน้ำผิวดิน เพื่อลดปัญหาด้านทัศนียภาพจากการเผาและปัญหากลิ่นรบกวน

(๓) เผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในเตาเผาที่มีห้องเผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนและห้องเผาควัน โดยการเผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้เผาที่อุณหภูมิไม่ต่ำกว่าแปดร้อยห้าสิบองศาเซลเซียส และในการเผาควันให้เผาด้วยอุณหภูมิไม่ต่ำกว่าหนึ่งพันหนึ่งร้อยองศาเซลเซียส และมีระบบควบคุมคุณภาพอากาศที่ปล่อยจากปล่องเตาเผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้ได้มาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๔) มีการป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค ฝุ่นละออง กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน หรือการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๕) มีการบำบัดน้ำเสียจากระบบกำจัด และน้ำเสียใด ๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในสถานที่กำจัดให้ได้มาตรฐานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๖) มีพื้นที่สำหรับเก็บเถ้าหนักที่มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการนำเถ้าหนักไปกำจัดเป็นประจำ โดยใช้วิธีการฝังกลบอย่างปลอดภัยตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๗) มีพื้นที่สำหรับเก็บเถ้าลอยที่มีการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมีระบบในการนำเถ้าลอยออกไปกำจัดเป็นประจำ โดยใช้วิธีการฝังกลบอย่างปลอดภัยตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ ให้หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ที่ดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ดำเนินการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามข้อ ๕ และผู้ปฏิบัติงานตามข้อ ๖ ภายในสองปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ดำเนินการเก็บและขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ภายในสองปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และดำเนินการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลตามข้อ ๔ ที่ดำเนินการเก็บและขนมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน แต่ยังมิได้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตามข้อ ๕ และผู้ปฏิบัติงานตามข้อ ๖ ภายในสองปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และดำเนินการกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓
อนุทิน ชาญวีรกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสุขภาพและอนามัยของประชาชน และป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบ ควบคุมหรือกำกับดูแลหรือแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้